

АГОП МЕЛКОНЯН

ПЪТЕКА ЗА ОТВЪД

София, 2019

На корицата: портрет на Агоп Мелконян, художник Петър Станимиров

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Агоп Мелконян, автор, 2019

© Петър Станимиров, художник, 2019

© Издателство „Изток-Запад“, 2019

ISBN 978-619-01-0391-2

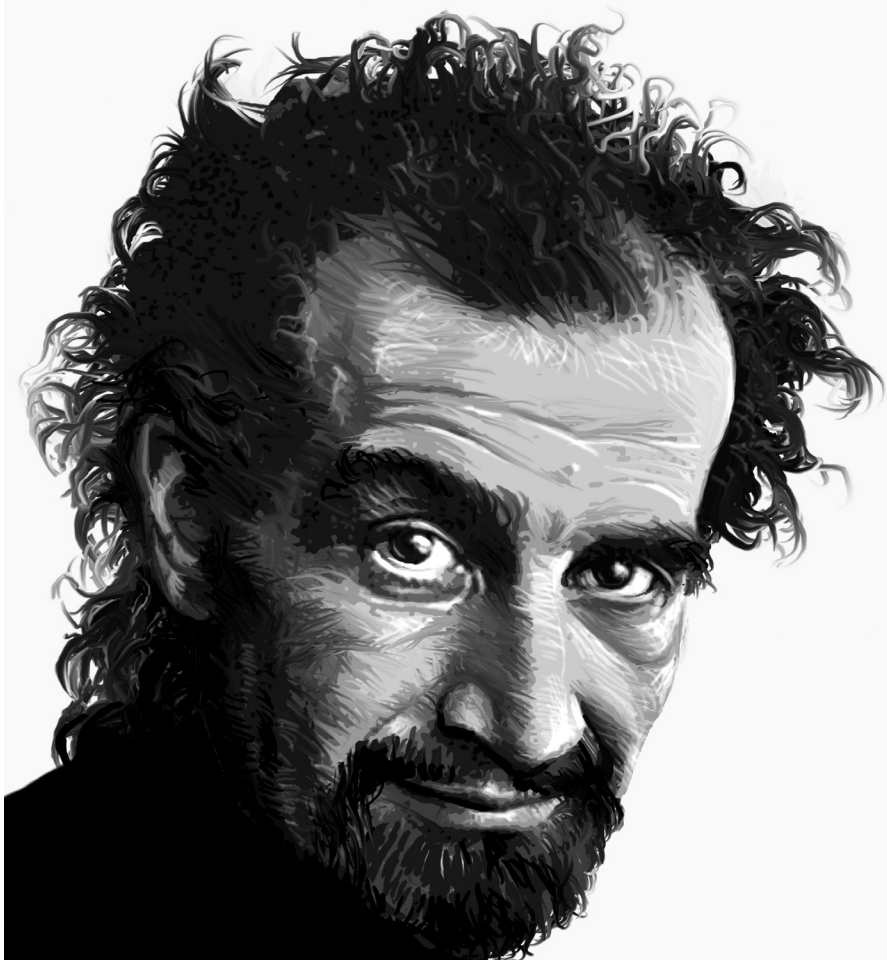
АГОП МЕЛКОНЯН

ПЪТЕКА ЗА ОТВЪД

СЪДЪРЖАНИЕ

<i>Смърт в раковината (роман)</i>	9
Разкази и новели	159
<i>Една криволичеща пътека за откъд</i>	161
<i>Най-красивият мъж</i>	171
<i>Нищо повече от въпрос</i>	177
<i>Само двама</i>	185
<i>Via Dolorosa</i>	195
<i>Сонатина от Равел</i>	213
<i>Там, тогава...</i>	219
<i>Нагоре по стъпалата към Бога</i>	225
<i>Убиецът на добрата вест</i>	235
<i>Сенки от плът</i>	237
<i>Един толкова сантиментален човек</i>	255
<i>Аз съм идващата пролет</i>	271
<i>Движение и болка</i>	275
<i>Дните на охлюва</i>	289
<i>Сянка в ада</i>	309
<i>Свята пръст</i>	315
<i>Бедни мой Бернардие</i>	325
Цикъл „Досиета от лудницата“	361
<i>Дъждът и дъждът</i>	363
<i>Звездичката и звездата</i>	369
<i>„О“ и „О“</i>	375
<i>Откъд и откъд</i>	379
<i>Петното и петното</i>	387
<i>Самотникът и самотата</i>	393

Peter Skaninivas 2019

СМЪРТ В РАКОВИНАТА

РОМАН

На сияйната памет на мама и татко

***Сърцето му е пепел, надеждата му е по-нищожна
от пръст, и животът му е по-презрян от кал...***

Премъгност Соломонова (гл. 15, ст. 10)

21 март

Събудих се с отвратителната мисъл, че и днес ще съм жив. Жив ще съм, въпреки своята воля и въпреки логиката на събитията. Нощта не ми е отнела нищо и това започва да ме тревожи – останало е значи нещо занапред, макар и незначително, макар и без смисъл. Нещо, заради което съм се събудил.

Вчера за последен път видях слънцето. Честно казано, никога по-рано не съм му обръщал внимание. Голямо, топло, златисто, а утрин и вечер – кървавочервено, което бавно пълзи по небето, излиза иззад Еленовите хълмове и пада зад брезовата гора, какво толкова, дявол го взел! Част от световното устройство, от големите космически чудесии, нечие вдъхновение, но нелепо хрумване – не мое, не наше, значи не заслужава... Или може би заслужава?

А знам, вчера за последен път видях слънцето. Затова живея с надеждата, че най-после всичко ще свърши.

* * *

Ето ме пред себе си. Ето ме пред тогова, когото вече няма никакъв смисъл да лъжа. Затова започвам този дневник – за да докажа, че мога да живея

и без лъжа. Вярно, без всичко друго, но и без лъжа. Тази тетрадка ще бъде доказателството, че всеки може да живее без лъжа, макар и да е трудно.

Мисля си кога за проследен път излъгах?

Сигурно много отдавна, преди още устата ми да се е отключила за думите. С движение на очите, с размахване на юмручето, с плач – още тогава. После милион пъти: истината стига до устните ми и излиза като лъжа. Устните са границата, отсам е душата, оттатък – страхът.

И ето ме сега пред себе си. Няма кого да излъжа, няма защо, пък се страхувам. Иначе щях да разкажа за студентската демонстрация. Музика от медни тръби, гръмкоречия от мегафоните и тълпа, която скандира с животински възторг. Аз също. Вече не помня какво, но напругах гърлото си и издишвах през него цялата мощ на дробовете си, за да докажа, че на всяка цена, въпреки всичко... Какво? Вече няма значение. А крещях и настоявах, и размахвах, и удрях разтворените във въздуха врагове. Те ми вярваха – аз не вярвах. Или още по-рано, като дете, когато за пръв път сложих някакъв символ до сърцето си и се заклех. Забравил съм и символа, и клетвата. Помня само, че не вярвах. Защото още тогава се запитах: нима мога да се закълна, че нещо ще е завинаги?

Така живях – знаех истините, а цял живот казвах лъжи. В началото се съпротивлявах, помня няколкото метежа на съвестта ми и бунтовете на достойнството ми, тогава заключвах и двете брави, затварях прозорците, спусках щорите, поемах въздух в целия обем на гърдите си и... заплаквах. Защото се страхувах от себе си. И всички се страхуваха от себе си. Всички заключваха врати и спускаха щори, за да се наплачат, но страхът не излиза със съзните, страхът остава.

И сега е в мен, защото преди час телефонът иззвъня и чух гласа. Не знам чий е гласът, но ме повика. Целият град разказва, че към полунощ тук-там се звъни и спокоен мъжки глас те предупреждава да чакаш. Не, любезно те кани да чакаш, а едва след това те предупреждава.

– Господин Илин? – попита гласът.

– Аз съм Илин.

– Бъдете така добър да не излизате. Ще дойде наша кола да ви вземе.

– Кой сте вие? – креснах. – Каква кола?

– Предупреждавам ви, никакви своеволия. Районът е блокиран и всеки опит за напускане се наказва.

Толкова. Всеки момент очаквам да дойде хлебарката.

* * *

В началото дори ти се струва уютно – самостоятелна стая, легло с чисти завивки, снежнобяло болнично шкафче, дори вазичка с един карамфил. Над леглото има високоговорител, слушам Моцарт и се отпускам от самовнушението, че всичко е поносимо, освен Неизвестността.

Иначе си представях хлебарката. Преди няколко нощи я сънувах – тежка мрачна катафалка, отвратителен паралелепипед върху колела, обкован с тежки гвоздеи със златисти глави. А всъщност е елегантна черна лимузина, съвсем луксозна, с изящна форма и кадифена тапицерия. Само дето идва и си отива сама, без шофьор. Някои казват, че се управлява от разстояние, други, напротив – че има собствен електронен мозък. Просто чака да стане полунощ, тогава изпъзвява неизвестно откъде и тръгва нанякъде – сама, съвсем празна, като призрак или като насекомо, сигурно затова я наричат хлебарката; опипва със светлините си улиците, стените, върви бавно, тихо, крадешком, дебнешо, излиза от своята дупчица и тръгва на нощен лов, уж щъка безцелно, но всъщност умно върви направо към жертвата. А жертвата я очаква, както мухата очаква своя паяк ексекутор. Жертвата облича за последен път собствени дрехи, за последен път целува заспалите си деца, изпушва последната цигара на свобода.

Нататък е Неизвестността и към нея се пътува с хлебарката. Мнозина тръгнаха натам и никой не знае накъде всъщност – тръгват и нощта ги поглъща като ненаситно черво, потръпващо от лениви тласъци.

Хлебарката дойде и за мен.

Нямам си никого, вече си нямам никого, през последните месеци събитията ги разпиляха, затова използвах минутите преди визитата на хлебарката да подреда записките си. Не, не са гениални размишления, нито пък дневник с ценни свидетелства; просто няколкостотин листа, плътно наблъскани с формули и графики. Старателно ги подредих според номерацията, старателно подряхах стърчащите краища на компютърните отпечатъци, старателно повторих с тънко перо избледнелите формули, после сложих купчината листи в камината и ги запалих. Не искам нищо да остане след мен – и защото се срамувам, и защото се страхувам. Нека бъда заличен от паметта на историята, това ще е справедлива присъда.

Беше десетина минути след полунощ, когато чух клаксон. Взех шлифера в ръка (в него бях скрил тази тетрадка), по стъпалата се спуснах бавно, за да не издам уплахата си (Господи, пред кого?), хлебарката сама отвори задната си дясна врата и ме прие в себе си. Вратата се хлопна яростно – като гонг за последния рунд. Поехме.

След около час хлебарката спря пред голяма многоетажна сграда, всички прозорци светеха някак тържествено – като на Коледа, но с неестествена, пронизваща светлина. Изкачих стъпалата и минах през широко отворената входна врата като в сън, като в сън, като в опиянение, като в опиянение... Извинете за повторението, не мога да се съсредоточа, вероятно е от таблетката срещу главоболие...

Вдясно имаше голяма остъклена кабина с надпис РЕГИСТРАЦИЯ. Посрещна ме млад мъж, едър, мускулист, рус, синеок. Не кимна, нито мускул не трепна на лицето му, сякаш изваяно от бронз.

– Христ Илин, нали?

– Да. – Гласът ми беше потънал под тежестта на страха.

– Момент.

Издърпа един от картоните пред себе си и зачете с равен глас, както се чете метеорологична сводка:

– Години – четиридесет и две. Образование – висше, математик, доктор. Семейно положение – неженен. Вероизповедание – католик. Професия – специалист по математическа лингвистика. Месторабота – научна корпорация „ММ“. Адрес – Литъл Рок 175, улица 213, дом „Амадеус“. Дотук точно ли е?

– Съвсем точно.

– Остава само да попълним графата „коэффициент на интелигентност“.

– Не знам, в последните години не съм...

– Достатъчно, това ще е наша грижа. Дрехите съблечете в стая номер пет, там ще ви дадат болничен халат. Забранено е внасянето на предмети отвън, свиждания няма.

– Бих искал да попитам къде се намирам и защо...

Изглежда ме така, сякаш бях го ударил по лицето.

– Това не е мое задължение.

После бях в стая номер пет, в стая номер пет... Какво става с мен?

* * *

Моцарт свърши, сега е ред на Хендел. Опитвах да изключа високоговорителя, невъзможно е. И светлината също, трите лампи светят непрекъснато. А трябва да заспя, на всяка цена трябва да заспя...

25 март

Сигурен съм – лъжат. Болките в главата продължават четвърти ден, страшни болки, непоносими, а те ме залъгват с някакви таблетки. Снощи повръщах от главоболие, а те ме тъпчат с таблетки – сини, зелени, оранжеви. Носи ми ги онова момче от регистрацията, най-много от зелените – от тях заспивам. Вчера спях осемнадесет часа.

Сутринта за пръв път излязох от стаята. Просто не издържах. Искях да го намеря и да му кажа, че... Искях да му кажа, че такова лечение е напълно ненужно, а всяко ненужно лечение е насилие върху личността.

Коридорът беше пуст и светъл, чист като престилка на младша сестра. Поех по стъпалата надолу, надявах се да го намеря в регистратурата и да му кажа, че всяко ненужно лечение... Но той ме настигна в гръб. Настигна ме и енергично продължи надолу.

– Извинете – викнах подире му. – За минутка.

Обърна се – едър, мускулест, рус, синеок.

– Аз съм Христ Илин. Искам само за минутка...

Недоумение. На лицето му нямаше нищо друго освен недоумение.

– Не ме ли помните? Христ Илин от горния етаж. Всеки ден ми носите таблетки срещу главоболие. Дойдох преди четири дни, лично вие ме приехте. Не ме ли помните?

– Не – отсече категорично той.

– Бяхте при мен само преди час. Донесохте от сините, които са за кръвното.

– Невъзможно.

И продължи почти тичешком надолу по стъпалата.

Тръгнах назад към моята стая. Инстинктът ми подсказваше, че стаята е все пак някакъв вид защита, че трябва да се затвора и да се опитам да подредя хаоса, да свържа смътните си подозрения едно за друго... Ако мога. Ако мога с тази глава, в която болките насила изместиха мисълта.